

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Projekta Nr. 19-00-A01620-000098 "Inovātīvu, konkurētspējīgu krūmcidoniju audzēšanas tehnoloģiju ieviešana un augļu pārstrādes produktu sortimenta paplašināšana" 11. un 12. ceturksnī (01.10.2022. - 31.03.2023.) īstenotas sekojošas aktivitātes.

1. aktivitāte. SIA "Jansonu saimniecība" un z/s "Bērtas" ražošanas apstākļos pārbaudīt DI izveidotos perspektīvos hibrīdus, salīdzinot ar šķirnēm, pielietojot izstrādātās tehnoloģijas un uzkrātās zināšanas.

Sadarbībā ar Dobeles PĢ skolēniem zinātniski pētnieciskā darba (ZPD) ietvaros veikts apjomīgs DI augošo genotipu ražības, augļu kvalitātes u.c. pazīmju izvērtējums, salīdzinot tos ar izdalītajiem perspektīvajiem hibrīdiem.

Hibrīdu kompleksa izvērtējuma rezultātā **izdalīts hibrīds SR1-6**, kas iesniegts reģistrācijai Valsts augu aizsardzības dienestā un pieņemts ar nosaukumu 'Jānis' (<https://www.vaad.gov.lv/lv/latvijas-aizsargato-augu-skirnu-saraksts>), stādmateriāls nodots AVS testa veikšanai Polijā, COBORU šķirņu testēšanas zinātniskajā centrā.

Jaunā šķirne 'Jānis'

2. aktivitāte. DI un SIA "Jansonu saimniecība" CHAE šķirņu stādījumos pārbaudīt perspektīvo hibrīdu pašauglības pakāpi un piemērotākos apputeksnētājus

Jansonu saimniecībā apkopoti apputeksnēšanas rezultāti, bišu saimju klātbūtnes ietekme būtiski nav pierādījusies.

Publicēts zinātnisks raksts: E.Kaufmane, S.Ruisa, K.Karklina "The effects of pollinizers, pollen and pistil quality and fruit set of Japanese Quince (*Chaenomeles*

japonica) cultivars and perspective hybrids” žurnālā Acta Horticulturae, kas indeksēts SCOPUS datu bāzē - https://www.actahort.org/books/1362/1362_84.htm .

3. aktivitāte. Lai mazinātu roku darbu, abās saimniecībās, izmantojot Z/s “Kalnēji” izveidoto agregātu krūmcidoniju stādīšanai ar agrotekstila ieklāšanu, ierīkot jaunu CHAE stādījumu no DI šķirnēm, perspektīvajiem hibrīdiem un apputeksnēšanas uzlabošanai – DI atlasītiem sēkļaudžiem.

Abās saimniecībās 2020. gada rudenī ierīkotajā krūmcidoniju stādījumā ar 3 šķirnēm, 10 perspektīviem DI izdalītiem hibrīdiem un “Bētrās” no krustojumiem iegūtajiem izaudzētiem sēkļaudžiem veikta augļu vākšana, ražas vērtēšana, datu apkopošana, stādījuma iezīmošana. Kopumā abos stādījumos augi jūtas labi, daļai jau ievākta pirmā raža, izkritumu nav.

“Bētru” izmēģinājumu lauks pēc ražas novākšanas un ziemas periodā

5. aktivitāte. Izmantojot abās saimniecībās un DI izaudzētos augļus un, balstoties uz DI iestrādēm, izstrādāt rūpnieciski izmantojamas tehnoloģijas eksportspējīgu produktu ražošanai

DI pabeigts darbs pie krūmcidoniju sulas koncentrāta analīžu veikšanas, nosakot galvenos kvalitātes rādītājus: šķīstošās sausas, kopējo skābju, polifenolu un C vitamīna saturu, uzsākta zinātniskās publikācijas sagatavošana.

Sagatavoti paraugi krūmcidoniju sukāžu (sadarbībā ar V. Berķi) un sulas koncentrāta uzturvērtības u.c. analīžu veikšanai akreditētā laboratorijā.

Novērtēti sukāžu paraugu ar aveņu un ķiršu sīrupu kvalitatīvie rādītāji pēc 12 mēnešu uzglabāšanas. Kopā ar V. Berķi atlasīti tirdzniecībai paredzēti sukāžu paraugi, novērtēta organoleptika, sagatavoti paraugi analīžu veikšanai akreditētā laboratorijā.

V. Berķis veicis 8 izgatavoto partiju novērošanu 9 mēnešu garumā un turpinājis testus, izmantojot dažādus saldinātājus. Notikusi arī sukāžu degustācija tirdziņos: degustācijās piedāvātas krūmcidoniju sukādes ar mellenēm, upenēm, dzērvenēm un ērkšķogām. Iesākts darbs pie krūmcidoniju-upeņu iepakojuma izstrādes.

Izstrādāta un aprakstīta V.Berķa tehnoloģija/receptūra sukādēm, par pamatu izmantojot DI krūmcidoniju sukāžu ar samazinātu pievienojamā cukura daudzumu ražošanas tehnoloģijas shēmu.

V.Berķa sagatavoto paraugu degustācija Kontaktbiržā Jelgavā un Kalnciema tirdziņā

Projektā iegūtie rezultāti prezentēti zinātniski praktiskā konferencē "Līdzsvarota lauksaimniecība 2023" Edīte Kaufmane, Dalija Segliņa, Inta Krasnova, Viesturs Berķis, Uldis Gross, Māris Jansons "Jauni risinājumi krūmcidoniju (*Chaenomeles japonica*) audzēšanā un pārstrādē" - <https://www.lf.llu.lv/lv/zinatniski-praktiska-konference%E2%80%93932023-stenda-referatu-sekcija>, sagatavots kopsavilkums (https://www.lf.llu.lv/sites/lf/files/2023-02/Lidzsvarota_lauksaimnieciba_tezes_2023_1.pdf - [7.lpp](#)).

Sadarbībā ar Dobeles valsts ģimnāzijas skolēniem pabeigts ZPD darbs "Krūmcidoniju genotipu bioloģiskais un pārstrādes iespēju izvērtējums" (Alīna Zaiceva, Evelīna Katrīna Karņevska).

Sagatavots un publicēts raksts zinātniski praktiskā izdevumā "Profesionālā dārzkopība: Edīte Kaufmane, Dalija Segliņa, Inta Krasnova "Daži jaunumi krūmcidoniju audzēšanā un pārstrādē" (38.-42.lpp.) - https://fruittechcentre.eu/sites/default/files/2022-12/dobeles_2022_novembris.pdf.

Vairāk informācija par Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai pieejama Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_lv.htm